

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Європейська школа бізнесу
Кафедра психології та суспільно-гуманітарних наук**

**Методичні рекомендації щодо
написання, оформлення та
захисту кваліфікаційної роботи
магістра**

Спеціальність С4 (053) «Психологія»

КИЇВ – 2025

Схвалено та рекомендовано для друку на засіданні науково-методичної ради Міжнародного європейського університету (протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.)

Розглянуто і затверджено на засіданні психології і суспільно-гуманітарних наук ННІ «Європейська школа бізнесу» Міжнародного європейського університету (протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.)

Укладачі: **Сватенкова Тетяна Іванівна** – доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології і суспільно-гуманітарних наук ННІ «Європейська школа бізнесу» Міжнародного європейського університету;

Пострелко Валентин Михайлович – професор, доктор медичних наук, професор, професор кафедри психології і суспільно-гуманітарних наук ННІ «Європейська школа бізнесу» Міжнародного європейського університету;

Сватенков Олександр Васильович – доцент, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і суспільно-гуманітарних наук ННІ «Європейська школа бізнесу» Міжнародного європейського університету

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
2. ВИДИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ТА ЇХ ТЕМАТИКА	7
3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	8
4. ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	10
5. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	14
6. ПЕРЕВІРКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА ПЛАГІАТ І ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	15
7. РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	16
8. ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	17
ДОДАТКИ.....	19

ВСТУП

Кваліфікаційна робота є завершальним етапом освітнього процесу підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Клінічна психологія» спеціальності С4 (053) «Психологія» та одночасно виступає активною формою науково-дослідної діяльності. Її написання та публічний захист є підсумковим етапом формування професійної компетентності майбутнього фахівця, що забезпечує перевірку здатності самостійно розв'язувати складні наукові й практичні завдання у сфері клінічної психології відповідно до вимог стандарту вищої освіти зі спеціальності та освітньої програми.

Кваліфікаційна робота магістра є індивідуальним науково-дослідним проектом, який виконується здобувачем під керівництвом наукового керівника та спрямований на систематизацію, узагальнення й поглиблення теоретичних знань і практичних умінь, отриманих під час навчання, а також на набуття досвіду проведення самостійного дослідження.

Робота має поєднувати теоретичний та прикладний компоненти, демонструючи вміння студента:

- аналізувати сучасні наукові джерела, обґрунтовувати актуальність, мету й завдання дослідження;
- добирати валідні та надійні методи збору й аналізу психологічних даних;
- здійснювати інтерпретацію результатів, формулювати висновки й рекомендації для практики клінічної психології;
- дотримуватися норм професійної етики, принципів доказовості та академічної доброчесності.

Самостійність виконання кваліфікаційної роботи передбачає оригінальність авторських висновків, наявність елементів наукової новизни або практичної значущості, концептуальну цілісність, логічну завершеність та відповідність структурі наукового дослідження.

Методичні рекомендації визначають основні вимоги до підготовки, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи, містять рекомендації щодо вибору теми, визначення об'єкта, предмета, мети й завдань дослідження, підбору й аналізу спеціальної літератури, планування етапів наукової роботи, збору, аналізу та узагальнення емпіричних даних, а також щодо оформлення тексту та процедури публічного захисту.

Процес написання, оформлення та захисту кваліфікаційних робіт повинен відповідати вимогам методичних рекомендацій, які призначені для здобувачів, що навчаються за вказаними освітніми програмами, а також для наукових керівників кваліфікаційних робіт.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета кваліфікаційної роботи

Метою виконання кваліфікаційної роботи є узагальнення, систематизація та поглиблення теоретичних і практичних знань, умінь і навичок здобувача в галузі клінічної психології, формування здатності самостійно планувати, організовувати та здійснювати наукове дослідження, інтерпретувати його результати й розробляти практичні рекомендації для вирішення професійних завдань у складних і непередбачуваних умовах.

1.2. Основні завдання кваліфікаційної роботи:

• **поглиблення теоретичної підготовки та інтеграція знань у процесі проведення наукового дослідження:**

- розвинути здатність здійснювати критичний аналіз сучасних наукових джерел, обґрунтовувати актуальність, наукову новизну та практичну значущість теми дослідження;
- формувати вміння визначати мету, завдання, об'єкт, предмет і гіпотези дослідження, розробляти його логіку та дизайн;
- забезпечити інтеграцію теоретичних знань із галузі клінічної, медичної та загальної психології у процесі розроблення дослідницької проблематики;

• **опанування методологією та технікою проведення психологічного дослідження:**

- планувати, організовувати та проводити емпіричні дослідження із застосуванням валідних і надійних психодіагностичних методик, дотримуючись принципів доказовості, валідності, надійності й етичних норм;
- використовувати кількісні та якісні методи збору й аналізу даних, застосовувати цифрові інструменти для статистичної обробки результатів;
- забезпечувати достовірність і репрезентативність отриманих результатів, проводити верифікацію та перевірку гіпотез;

• **розвиток аналітичних умінь і здатності до інтерпретації результатів:**

- здійснювати комплексний аналіз емпіричних даних, узагальнювати виявлені закономірності, інтерпретувати їх у контексті сучасних наукових підходів клінічної психології;
- формулювати обґрунтовані висновки й рекомендації, що мають наукову та практичну цінність;
- застосовувати методи критичного аналізу для зіставлення отриманих результатів із даними інших досліджень.

• **забезпечення практичного застосування результатів дослідження:**

- розробляти, адаптувати та апробувати програми психологічних інтервенцій, профілактики, консультування чи розвитку, що базуються на результатах проведеного дослідження;
- обґрунтовувати доцільність, ефективність і можливості практичного використання запропонованих рекомендацій у клініко-психологічній практиці;
- поєднувати наукову обґрунтованість і практичну спрямованість розроблених підходів;

• **формування навичок академічної та наукової комунікації:**

- готувати письмові та усні презентації результатів дослідження відповідно до академічних стандартів і вимог до наукових текстів;
- представляти результати дослідження під час фахових дискусій, на наукових конференціях або під час захисту кваліфікаційної роботи;
- використовувати сучасні цифрові технології для оформлення, візуалізації та представлення результатів;

• **становлення рефлексивної та етично відповідальної позиції дослідника:**

- дотримуватися принципів академічної доброчесності, забезпечувати прозорість і достовірність результатів дослідження;
- аналізувати власну діяльність з погляду професійної етики, усвідомлювати межі компетентності, потребу в супервізії чи підвищенні кваліфікації;
- демонструвати готовність до професійного саморозвитку, здатність діяти відповідально в межах етичних і правових норм професійної діяльності.

1.3. Компетентності, що формуються

Група	Код	Формулювання
Інтегральна	ІК	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні	ЗК1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК2	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
	ЗК3	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК4	Здатність ідентифікувати, формулювати та вирішувати проблеми.
	ЗК6	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК7	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
	ЗК11	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології відповідно до існуючих потреб і завдань, зокрема, для реалізації функцій і завдань професійної діяльності.
Спеціальні (фахові)	СК1	Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики
	СК2	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості
	СК3	Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності
	СК4	Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік
	СК5	Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології
	СК6	Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах
	СК7	Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
	СК8	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію
	СК9	Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями
	СК10	Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях
	СК11	Здатність розробляти й реалізовувати проекти з підтримки психічного здоров'я особистості, організації програми психокорекційних заходів та психологічного захисту громадян у кризових ситуаціях
	СК12	Здатність аналізувати, систематизувати, обґрунтовувати та узагальнювати результати клініко-психодіагностичного обстеження та формулювати висновки
	СК13	Здатність здійснювати диференційну психологічну діагностику, формулювати діагностичний висновок і планувати психологічну допомогу особам із психосоматичними порушеннями

1.4. Програмні результати навчання (ПР), що формуються

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до

конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР14. Визначати рівні психічного здоров'я, проводити психологічну диференціацію норм і патології та оцінювати адаптаційний потенціал особистості

ПР15. Аналізувати кризові й посттравматичні стани на основі сучасних теоретичних моделей, оцінювати рівень і характер реакцій на травматичні події та обґрунтовувати підходи до психологічної підтримки.

ПР16. Розробляти, упроваджувати та оцінювати ефективність індивідуальних і групових програм психопрофілактики для осіб і груп ризику з урахуванням сучасних наукових підходів і етичних принципів практики

2. ВИДИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ТА ЇХ ТЕМАТИКА

2.1. Види кваліфікаційних робіт

2.1.1. Дослідницька кваліфікаційна робота

Дослідницька кваліфікаційна робота є самостійним науковим дослідженням, спрямованим на вивчення актуальної проблеми в галузі клінічної психології. Вона передбачає повний цикл наукового пошуку – від обґрунтування актуальності й формулювання мети, завдань, гіпотези дослідження до збору, обробки, інтерпретації емпіричних даних і формулювання висновків та практичних рекомендацій.

Робота має базуватися на сучасних наукових підходах і доказових методах психології, включати критичний аналіз літератури, обґрунтування методології, застосування валідних і надійних психодіагностичних інструментів, а також статистичну перевірку результатів. Очікуваним результатом є науково обґрунтовані висновки, що поглиблюють теоретичне розуміння досліджуваного феномена або пропонують нові практичні підходи.

2.1.2. Практико-орієнтована кваліфікаційна робота

Практико-орієнтована кваліфікаційна робота спрямована на розроблення, апробацію та оцінювання ефективності психодіагностичних, психокорекційних, консультативних або психоосвітніх програм. Такий формат передбачає створення авторського психолого-практичного продукту – тренінгу, алгоритму діагностики, програми розвитку чи психопрофілактики, методичного комплексу або цифрового інструменту для психологічної роботи.

У структурі роботи мають бути відображені теоретичне обґрунтування розробки, опис етапів її створення й апробації, результати впровадження, аналіз ефективності та узагальнення рекомендацій для практичного використання у сфері клінічної психології. Практико-орієнтована робота поєднує науковий підхід і практичну спрямованість, відповідаючи вимогам доказової психологічної практики.

2.1.3. Прикладна клінічна кваліфікаційна робота

Прикладна клінічна кваліфікаційна робота має аналітичний характер і передбачає поглиблене вивчення окремого клінічного випадку або групи випадків із метою опису, аналізу, інтерпретації й узагальнення психологічних закономірностей перебігу психічних розладів, реакцій чи станів. Такий формат може включати елементи клінічного спостереження, психодіагностики, аналізу динаміки терапевтичного процесу та розробку рекомендацій для психологічної допомоги.

Робота має спиратися на етичні принципи професійної діяльності психолога, забезпечення конфіденційності та дотримання вимог доказової практики. Вона може містити власні аналітичні висновки автора, зіставлення результатів із сучасними теоретичними моделями та клініко-психологічними концепціями.

2.2. Тематика кваліфікаційних робіт.

Формування тематики кваліфікаційних робіт здійснюється випусковою кафедрою та доводиться до відома здобувачів другого (магістерського) рівня. Перелік тем оновлюється щороку з урахуванням потреб розвитку психологічної науки та практики, результатів науково-дослідної діяльності кафедри, а також змісту освітньої програми та вимог стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія». Тематика кваліфікаційних робіт має відповідати предметній області та відображати основні напрями професійної діяльності магістра: психодіагностичний, консультативний, психотерапевтичний, профілактичний, реабілітаційний тощо.

Вибір напрямку дослідження є правом здобувача, який здійснюється з урахуванням наукових

і професійних інтересів; пріоритетних напрямів і тем, визначених кафедрою; можливостей бази практики або місця роботи, на матеріалах яких виконується дослідження; наявності достатньої інформаційної та емпіричної бази. Здобувач має право запропонувати власну тему дослідження в межах предметної області спеціальності, обґрунтувавши її актуальність, новизну та практичну значущість. Таке подання розглядається на засіданні кафедри за участі гаранта освітньої програми та наукового керівника і за результатами затверджується рішенням кафедри. Кваліфікаційна робота може виконуватись також за тематикою, що замовлена підприємствами, установами чи організаціями, які мають угоди про співпрацю з університетом або виступають базами практики здобувачів.

Тема кваліфікаційної роботи повинна бути актуальною, відповідати сучасному стану розвитку психологічної науки, враховувати суспільні виклики та реальні потреби практики охорони психічного здоров'я. У темі мають відобразитись невирішені або дискусійні питання психологічної теорії й практики, а очікувані результати дослідження – мати прикладну цінність і перспективу впровадження у діяльність практичних психологів.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Етапи виконання кваліфікаційної роботи.

Під час виконання кваліфікаційної роботи можна виокремити такі організаційні етапи:

- перший – підготовчий – вибір здобувачем напряму (тематики) дослідження, призначення завідувачем випускової кафедри спільно з керівником проєктної групи (гарантом) відповідної освітньо-професійної програми наукових керівників, остаточне (кінцеве) формулювання теми кваліфікаційної роботи, складання і затвердження індивідуальних завдань;

- другий – творчий – безпосереднє виконання здобувачем вищої освіти затвердженого індивідуального завдання відповідно до встановленого рішенням випускової кафедри регламенту, перевірка розділів (частин) кваліфікаційної роботи науковим керівником;

- третій – прикінцевий – перевірка унікальності тексту на плагіат та попередній розгляд (передзахист) результатів роботи комісією, яка складається з науково-педагогічних працівників випускової кафедри та представників проєктної групи освітньо-професійної програми, з метою прийняття рішення щодо допуску (недопуску) здобувача до захисту на засіданні екзаменаційної комісії, оформлення в установленому порядку оцінювальних документів: звіту про перевірку роботи на ознаки академічного плагіату, відгуку наукового керівника, зовнішньої рецензії від фахівця в галузі психології та подання кваліфікаційної роботи з усіма документами й матеріалами до екзаменаційної комісії (не пізніше ніж за один день до атестації);

- четвертий – завершальний – підготовка доповіді та ілюстративних матеріалів (презентації) до захисту кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією, безпосередній захист, оголошення результатів захисту (оцінки) одним з членів екзаменаційної комісії.

3.2. Обов'язки суб'єктів організації виконання кваліфікаційної роботи.

3.2.1. Обов'язки випускової кафедри у процесі організації підготовки та захисту кваліфікаційних робіт:

- **розроблення методичних рекомендацій та організаційних документів.** Випускова кафедра спільно з гарантами освітньої програми розробляє методичні рекомендації щодо виконання кваліфікаційних робіт, визначає календарний план-графік їх підготовки, а також формує тематику робіт відповідно до змісту освітньої програми. Усі зазначені документи доводяться до відома здобувачів вищої освіти в установленому порядку;

- **призначення наукових керівників.** Призначення наукових керівників кваліфікаційних робіт здійснюється кафедрою з урахуванням побажань здобувачів та науково-педагогічного навантаження викладачів. Не допускається закріплення за одним науковим керівником більше ніж п'ять кваліфікаційних робіт. За результатами розгляду тем і кандидатур керівників кафедра готує витяг із протоколу засідання, який є підставою для підготовки проєкту відповідного наказу університетом. До витягу додається зведена таблиця з інформацією про кількість робіт, закріплених за кожним науковим керівником;

- **формування складу екзаменаційної комісії та контроль за підготовкою робіт.** Кафедра готує пропозиції щодо кандидатур голови, членів та секретаря екзаменаційної комісії.

Здійснює моніторинг дотримання здобувачами затвердженого графіка виконання кваліфікаційних робіт, визначає процедуру та терміни подання робіт для перевірки на рівень академічного плагіату. У разі виявлення порушень календарного плану-графіка, які можуть призвести до порушення встановлених термінів подання роботи до захисту, кафедра інформує директора ННІ «Європейська школа бізнесу»;

- **проведення попереднього розгляду (передзахисту) кваліфікаційних робіт.** Попередній розгляд кваліфікаційних робіт організовується кафедрою у складі комісії, до якої входять гарант освітньої програми та науково-педагогічні працівники кафедри. На підставі рішення цієї комісії кафедра протоколом засідання ухвалює рішення про допуск або недопуск здобувачів до захисту кваліфікаційних робіт. Витяг із відповідного протоколу подається до директорату ННІ «ЄШБ» не пізніше ніж за два тижні до початку роботи екзаменаційної комісії. У випадку недопуску здобувача до захисту кафедра визначає можливість доопрацювання кваліфікаційної роботи у термін не пізніше ніж за п'ять робочих днів до початку роботи екзаменаційної комісії;

- **взаємодія з екзаменаційною комісією.** На вимогу голови екзаменаційної комісії кафедра надає інформацію щодо організації освітнього процесу, кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення, а також заходів із підвищення якості підготовки здобувачів.

- **аналіз результатів атестації та підвищення якості освітнього процесу.** За підсумками роботи екзаменаційної комісії кафедра здійснює аналіз результатів атестації, обговорює їх на засіданні, розробляє та впроваджує заходи щодо вдосконалення організації підготовки та виконання кваліфікаційних робіт, а також усунення виявлених недоліків.

3.2.2. Обов'язки наукового керівника кваліфікаційної роботи:

- **консультативно-методичний супровід здобувача.** Науковий керівник забезпечує науково-методичне консультування здобувача на всіх етапах підготовки кваліфікаційної роботи. Зокрема, надає допомогу у формулюванні теми дослідження, визначенні його об'єкта, предмета, мети, завдань, робочої гіпотези, структури та логіки викладу. Сприяє добору, критичному опрацюванню та систематизації наукових, нормативно-правових і довідкових джерел, а також емпіричних матеріалів, необхідних для досягнення мети дослідження;

- **організація та керівництво процесом дослідження.** Здійснює систематичне наукове керівництво виконанням кваліфікаційної роботи, формує у здобувача вміння планувати, організовувати та реалізовувати наукове дослідження з дотриманням принципів академічної доброчесності, доказовості та професійної етики. Сприяє розвитку у здобувача навичок самостійної роботи, аналітичного мислення, наукової аргументації та творчої ініціативи;

- **моніторинг виконання календарного плану.** Здійснює контроль за дотриманням здобувачем установленого календарного плану-графіка підготовки кваліфікаційної роботи. У разі виявлення порушень строків, що можуть ускладнити або унеможливити подання роботи до захисту, невідкладно інформує завідувача випускової кафедри, гаранта освітньої програми та директорат ННІ «Європейська школа бізнесу»;

- **експертиза проміжних результатів дослідження.** Регулярно розглядає подані здобувачем частини кваліфікаційної роботи, оцінює ступінь теоретичної, емпіричної та методологічної опрацьованості матеріалу, відповідність змісту індивідуальному завданню, логічність викладу, аргументованість висновків та дотримання вимог до академічного стилю письма й оформлення;

- **контроль якості та відповідальність за наукове керівництво.** Несе персональну відповідальність за науково-методичне забезпечення процесу виконання кваліфікаційних робіт і недопущення системних методологічних чи змістових недоліків. У разі невиконання здобувачем наданих рекомендацій фіксує це у відгуку, що подається на розгляд випускової кафедри;

- **підготовка письмового відгуку на кваліфікаційну роботу.** Складає відгук з обов'язковим відображенням таких аспектів: характер виконання кваліфікаційної роботи (ініціативне дослідження чи виконане на замовлення установи, підприємства або організації); рівень самостійності здобувача під час виконання роботи; уміння здобувача працювати з науковими джерелами, аналізувати теоретичний і практичний матеріал, застосовувати сучасні методи

психологічного дослідження, аналітичний інструментарій та цифрові технології; глибину наукової аргументації, обґрунтованість висновків і рекомендацій, практичну значущість отриманих результатів; наявність апробації результатів (доповіді на конференціях, участь у семінарах, наукових публікаціях тощо). Відгук завершується висновком наукового керівника щодо якості виконаної роботи та рекомендацією або не рекомендацією кваліфікаційної роботи до захисту;

- **організаційно-технічне забезпечення завершального етапу роботи.** Забезпечує своєчасне передання електронної версії завершеної кваліфікаційної роботи для перевірки наявності академічного плагіату та ознайомлюється з результатами перевірки. Формує короткий звіт про результати перевірки. Разом зі здобувачем подає завідувачу кафедри повністю виконану й перевірену роботу для участі у передзахисті;

- **участь у процедурі атестації.** Має право бути присутнім на засіданні екзаменаційної комісії під час захисту кваліфікаційних робіт, наукове керівництво якими здійснював, і, за необхідності, надавати роз'яснення щодо структури, методів, змісту та основних результатів проведеного дослідження.

3.2.3. **Обов'язки здобувача вищої освіти**

- **відповідальність за якість і дотримання регламенту підготовки.** Здобувач вищої освіти несе персональну відповідальність за науковий рівень, змістову цілісність і якість підготовленої кваліфікаційної роботи, а також за своєчасне подання її розділів (частин) науковому керівнику відповідно до затвердженого календарного плану-графіка;

- **взаємодія з науковим керівником.** Отримує від наукового керівника консультативну допомогу щодо вибору або формулювання теми дослідження, визначення його мети, завдань, об'єкта, предмета, ключової ідеї та робочої гіпотези. Виконує рекомендації керівника щодо структурування роботи, добору джерел, методів і методик дослідження, оброблення емпіричного матеріалу та оформлення результатів;

- **опрацювання джерел і наукових матеріалів.** Самостійно здійснює пошук, критичний аналіз і систематизацію наукових, нормативно-правових, методичних та довідкових матеріалів за тематикою дослідження; забезпечує достовірність, валідність і доказовість використаних даних;

- **урахування зауважень і вдосконалення змісту роботи.** Уважно вивчає зауваження й пропозиції наукового керівника, вносить відповідні зміни до тексту роботи, зберігаючи при цьому логіку авторського задуму, концептуальну ідею та цілісність дослідження;

- **підготовка до передзахисту та публічного захисту.** Подає на випускову кафедру завершену кваліфікаційну роботу для проведення попереднього розгляду (передзахисту). Готує усну доповідь, тези виступу та ілюстративні матеріали для публічного захисту на засіданні екзаменаційної комісії. Забезпечує вичерпне володіння змістом власної роботи та готовність до наукової дискусії;

- **дотримання вимог академічної доброчесності.** Забезпечує оригінальність дослідження, недопущення академічного плагіату, фальсифікацій і фабрикацій результатів. Дотримується етичних принципів проведення психологічних досліджень, конфіденційності отриманих даних і правил посилання на використані джерела;

- **виконання вимог до оформлення.** Відповідає за дотримання встановлених стандартів щодо структури, оформлення, цитування, бібліографічного опису та електронної подачі кваліфікаційної роботи відповідно до вимог університету.

4. **ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

4.1. **Загальні положення**

Кваліфікаційна робота є самостійним науковим дослідженням, спрямованим на розв'язання актуальної проблеми відповідно до теми, затвердженої випусковою кафедрою. Її зміст і структура визначаються предметною областю дослідження та погоджуються із науковим керівником.

Здобувач самостійно, за участю наукового керівника, формує змістовну логіку роботи: добирає нормативно-правові акти, наукові й навчально-методичні джерела, визначає емпіричну базу та розробляє проект структури кваліфікаційної роботи, який обговорюється та затверджується керівником.

4.2. Структура кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота має чітку логічну побудову та включає такі структурні елементи:

- титульний аркуш (не нумерується, враховується в загальній кількості сторінок);
- завдання на виконання (не нумерується, враховується в загальній кількості сторінок);
- реферат (не нумерується, враховується в загальній кількості сторінок);
- зміст (не нумерується, враховується в загальній кількості сторінок);
- перелік умовних позначень, скорочень, термінів (за необхідності);
- основну частину, що складається зі вступу, трьох розділів, висновків (нумерується, входить до загального обсягу сторінок);
- список використаних джерел (нумерується, входить до загального обсягу сторінок);
- додатки (за необхідності) (не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок);
- відгук наукового керівника (не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок);
- короткий звіт подібності (не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок);
- матеріали, що підтверджують апробацію результатів дослідження (не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок).

4.3. Апробація результатів дослідження

Результати дослідження підлягають апробації здобувачем під час участі у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, конкурсах або інших наукових заходах, що відповідають тематиці кваліфікаційної роботи. Метою апробації є засвідчення наукової новизни, практичної значущості та самостійності отриманих результатів. Апробація може здійснюватися у формі виступу з доповіддю або представлення результатів на студентських наукових заходах. За можливості, здобувач може опублікувати результати дослідження у фаховому виданні, включеному до переліку, затвердженого Міністерством освіти і науки України.

Участь здобувача щонайменше в одному науковому заході рекомендується як складова виконання кваліфікаційної роботи. Наявність публікації або тез доповіді не є обов'язковою вимогою, однак враховується під час оцінювання кваліфікаційної роботи.

Відомості про апробацію результатів дослідження обов'язково зазначаються у вступі кваліфікаційної роботи із зазначенням назви заходу, дати, місця проведення та форми участі. Матеріали, що підтверджують факт апробації (програма заходу, копія тез, копія статті, довідка про участь тощо), подаються у складі кваліфікаційної роботи як окремий додаток.

4.4. Характеристика основних структурних елементів кваліфікаційної роботи

4.4.1. Титульний аркуш (додаток Б) є складником загального обсягу роботи, однак не нумерується. На ньому зазначаються:

- тема кваліфікаційної роботи;
- прізвище, ім'я, по батькові здобувача;
- прізвище, ініціали, науковий ступінь, учене звання та посада наукового керівника.

Титульний аркуш підписується здобувачем і науковим керівником.

4.4.2. Завдання на виконання є обов'язковим структурним елементом кваліфікаційної роботи, готується за встановленим шаблоном (додаток В), враховується в загальній кількості сторінок, але не нумерується. У ньому визначаються основні параметри виконання кваліфікаційної роботи: тема, вихідні дані та зміст дослідження (перелік питань, які необхідно опрацювати), склад консультантів (за наявності) та календарний план виконання.

4.4.3. Реферат є обов'язковим елементом кваліфікаційної роботи, який враховується в загальній кількості сторінок, але не нумерується. Метою реферату є коротке узагальнене представлення змісту, мети, результатів і практичного значення дослідження.

Текст реферату повинен займати один аркуш формату А4. Приклад оформлення анотації наведений у додатку Г.

Структура реферату:

- мета дослідження;
- об'єкт і предмет дослідження;
- методи дослідження (перелік основних теоретичних і емпіричних методів, використаних для досягнення мети роботи);

- наукова новизна (стиглий виклад отриманих нових результатів, підходів або рішень, що відрізняють роботу від наявних досліджень);
- практичне значення результатів (зазначаються можливості практичного застосування отриманих результатів);
- апробація результатів дослідження (відомості про участь здобувача у конференціях, семінарах, публікації тез або статей (за наявності)).
- відомості про кваліфікаційну роботу: зазначається кількість сторінок, кількість таблиць, рисунків, додатків, а також кількість використаних джерел;
- ключові слова: наводиться 5-7 ключових слів або словосполучень, що відображають зміст та тематику дослідження. Ключовим називається слово (іменник у називному відмінку або словосполучення, яке його містить), що виражає окреме поняття, суттєве для розкриття змісту тексту цієї роботи. Ключові слова в сукупності повинні поза текстом давати повне уявлення про зміст кваліфікаційної роботи.

4.4.4. Зміст (додаток Д) подається на початку роботи та характеризує послідовно всі структурні елементи із зазначенням сторінок. Заголовки у змісті повинні точно відповідати назвам розділів і підрозділів у тексті, без скорочень і змін формулювань. Сторінки змісту не нумеруються.

4.4.5. Перелік скорочень, умовних позначень, термінів. Наводиться за необхідності. Кожна позиція друкується великими літерами з нового рядка. Після позначення через тире друкується пояснення до цього скорочення, умовного позначення, терміну звичайним шрифтом. Крапка в кінці пояснення не ставиться. Сторінки не нумеруються, враховуються в загальний обсяг роботи.

4.4.6. Вступ містить узагальнену характеристику дослідження та розкриває його теоретико-методологічні засади у наступній послідовності:

- актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми обґрунтовують актуальність і доцільність кваліфікаційної роботи, особливо акцентуючи на її актуальності для України;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання конкретної проблеми із зазначенням авторів та їх наукового внеску, на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена кваліфікаційна робота;
- мета та завдання дослідження. Формулюють мету кваліфікаційної роботи та завдання, які необхідно вирішити для її досягнення. Не варто формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення, а не на саму мету. Мета кваліфікаційної роботи зазвичай тісно пов'язана з назвою роботи й повинна чітко вказувати, що саме вирішується в роботі. Мета і завдання дослідження формуються на основі аналізу літературних джерел і визначення актуальності теми. Мета розкривається переліком завдань, які вирішуються у кваліфікаційній роботі;
- об'єкт дослідження – це процес (або явище), що породжує проблемну ситуацію, обраний для вивчення;
- предмет дослідження конкретизує проблемну ситуацію в межах об'єкта дослідження і підлягає безпосередньому вивченню у кваліфікаційній роботі. Саме на нього має бути спрямована увага автора, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи, яка вказана на титульному аркуші як її назва. Таким чином, об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове;
- методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження або досягнення поставленої у кваліфікаційній роботі мети, при цьому коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом, або які результати отримані за їх допомогою;
- теоретична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість кваліфікаційної роботи може полягати у можливості використання її висновків, узагальнень та положень для подальших наукових досліджень, розроблення навчально-методичних матеріалів, підвищення якості підготовки майбутніх фахівців. Практична значущість – у можливості безпосереднього впровадження отриманих результатів у діяльність психологічних служб, медичних

та реабілітаційних установ, освітніх організацій, центрів психічного здоров'я чи консультативних практик, а також у використанні розроблених рекомендацій у процесі психологічної допомоги клієнтам різних категорій;

- інформаційна база дослідження відображає узагальнений перелік джерел інформації (праці вітчизняних та закордонних науковців і практиків, статистичні дані офіційних сайтів, звіти рейтингових агентств, інформаційні звіти тощо);

- відомості про апробацію результатів дослідження з зазначенням назви заходу, дати, місця проведення та форми участі;

- структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

4.4.7. Основні розділи кваліфікаційної роботи

Розділ	Напрямок	Змістове наповнення
Дослідницька кваліфікаційна робота		
1	Теоретико-методичний	Систематизований огляд наукових джерел, аналіз ключових концепцій та категорій, необхідних для розуміння проблеми. Обґрунтування теоретичних і методологічних підходів, обраних для дослідження.
2	Аналітико-дослідницький (методологія та результати емпіричного дослідження)	Детальний опис дизайну дослідження, вибірки, методів збору, оброблення та організації даних. Об'єктивне представлення результатів кількісного та якісного аналізу без інтерпретації.
3	Конструктивний	Інтерпретація отриманих даних у контексті сучасних наукових концепцій, зіставлення з гіпотезами, визначення наукової новизни, обмежень дослідження та формулювання практичних рекомендацій.
Практико-орієнтована кваліфікаційна робота		
1	Теоретико-методичний	Аналіз наукових концепцій, емпіричних досліджень і практичних запитів, що зумовлюють потребу у створенні продукту; визначення його мети, завдань, цільової аудиторії та методологічних засад.
2	Конструктивний (розроблення та опис психолого-практичного продукту)	Представлення структури, змісту, етапів реалізації, засобів і методів психологічного впливу; визначення очікуваних результатів, критеріїв та показників ефективності продукту.
3	Аналітико-дослідницький (апробація та оцінювання ефективності продукту)	Опис процедури апробації (включно з характеристикою вибірки та дизайном оцінювання). Аналіз емпіричних даних щодо ефективності продукту з подальшою аналітичною інтерпретацією результатів та формулюванням висновків.
Прикладна клінічна кваліфікаційна робота		
1	Теоретико-методичний	Огляд сучасних теоретичних моделей, релевантних до клінічної проблеми. Визначення теоретичних та діагностичних орієнтирів аналізу.
2	Аналітико-дослідницький (методологія, опис та аналіз клінічного випадку (випадків))	Представлення клінічного матеріалу (анамнез, діагностика, інтерв'ю). Детальний опис динаміки психологічних інтервенцій. Застосування обраної методології для аналітичної інтерпретації отриманих клінічних даних.
3	Конструктивний (рекомендації для клінічної практики)	Формулювання практичних рекомендацій щодо психокорекційної, психотерапевтичної чи реабілітаційної роботи.

4.4.8. Висновки є підсумковою частиною кваліфікаційної роботи, що містить узагальнення результатів дослідження, сформульовані висновки щодо досягнення поставленої мети, розв'язання завдань, а також практичні рекомендації та напрями подальших досліджень.

4.4.9. Список використаних джерел оформлюється відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання» відповідно до зразку, наведеного в додатку Е. Мінімальна кількість використаних джерел – **50 найменувань**. Допускається два варіанти розташування: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні наукових робіт); у логічній послідовності – спочатку законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти; потім в алфавітному порядку прізвищ перших авторів, або заголовків, або офіційних сайтів; далі література іноземною мовою в алфавітному порядку прізвищ перших авторів, або заголовків, або офіційних сайтів..

4.4.10. Додатки містять матеріали, які мають допоміжний або довідковий характер (розрахунки, первинні дані, анкети, статистичні таблиці, схеми тощо). Додатки не нумеруються в межах основного тексту, але позначаються літерами (Додаток А, Додаток Б тощо).

4.4.11. Відгук наукового керівника (не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок), формується відповідно до структури, наведеної в додатку Ж.

4.4.12. Короткий звіт подібності (результат перевірки кваліфікаційної роботи на ознаки академічного плагіату) (не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок). Кваліфікаційна робота проходить перевірку на наявність ознак академічного плагіату. Процедура підготовки кваліфікаційної роботи та терміни її представлення для перевірки на рівень академічного плагіату визначаються та доводяться до здобувача випусковою кафедрою.

4.4.13. Матеріали, що підтверджують факт апробації кваліфікаційної роботи (програма заходу, копія тез, копія статті, довідка про участь тощо) (не нумеруються, не входить до загального обсягу сторінок).

5. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота виконується на окремих аркушах білого паперу формату А4. Текст повинен друкуватися на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (розмір шрифту 14 Times New Roman). Аркуш кваліфікаційної роботи повинен мати береги: ліве – 30 мм, верхнє – 20, праве – 20, нижнє – 20 мм.

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи повинен становити 60-70 сторінок друкованого тексту (обсяг основної частини – 50-60 сторінок друкованого тексту, вступ – 2-3 сторінки, висновки – 3-4 сторінки). Сторінки повинні бути пронумеровані в правому верхньому куті, починаючи зі сторінки вступу.

При поданні ілюстративного матеріалу (таблиць, графіків, малюнків) необхідно вказувати їх вид, назву та присвоювати номер в межах розділу, у тому числі для формул.

Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: Таблиця 1.2 (друга таблиця першого розділу). Слово «Таблиця» та її номер вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці. При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слід писати: продовження табл. і вказати номер таблиці. Наприклад: Продовження табл. 1.2.

Таблиця 1.2

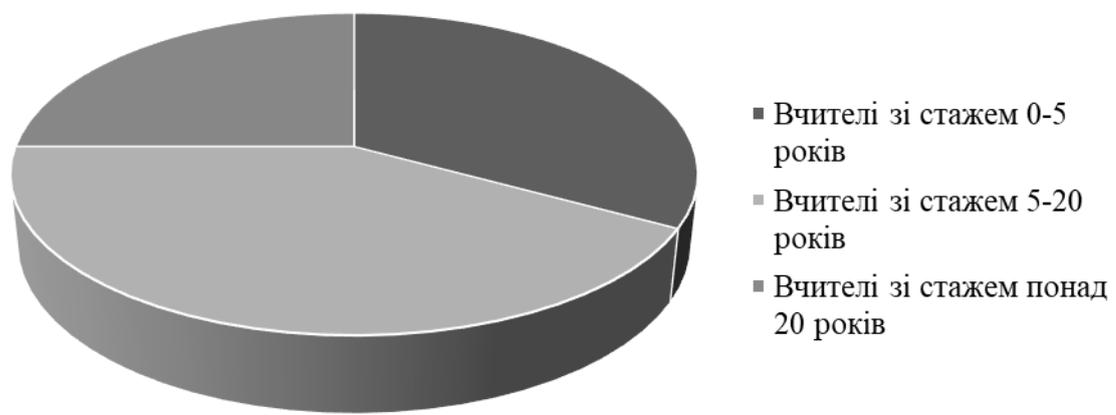
Рівень тривожності у досліджуваних із різним типом психологічної адаптації

№	Група досліджуваних	Кількість осіб, <i>n</i>	Середній показник особистісної тривожності (балів)	Середній показник ситуативної тривожності (балів)	Статистично значущі відмінності (<i>p</i>)
1	Особи з гармонійним типом адаптації	25	34,2	35,8	–
2	Особи з ригідним типом адаптації	27	43,6	46,1	< 0,01

3	Особи з нестійким типом адаптації	28	48,3	52,7	< 0,001
	У середньому по вибірці	80	42,0	44,9	–

Джерело: розраховано автором

Ілюстрації (графіки, схеми, діаграми, малюнки тощо) позначають словом «Рис.», нумеруючи послідовно в межах розділу за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації. Наприклад: Рис. 1.3. (третій рисунок першого питання). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією з вирівнюванням по середині.

Рис. 1.3. Кількісні показники вияву нормативної мотивації у вчителів з різним терміном педагогічного стажу

Джерело: складено за даними [27]

Номер формули потрібно брати в дужки і розташовувати справа від формули. Наприклад:

$$A + B = C \quad (2.1)$$

Номер формули - в межах розділу (питання).

Посилання в тексті на використані літературні джерела слід зазначати порядковим номером за списком використаної літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: [2, с. 137].

В роботі не допускається скорочення окремих слів і термінів, окрім загальноприйнятих.

6. ПЕРЕВІРКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА ПЛАГІАТ І ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Порядок розгляду фактів плагіату та інших видів порушень академічної доброчесності здійснюється з метою запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Кваліфікаційна робота має виконуватися із застосуванням загальних засад та правил наукової етики та академічної доброчесності. При виконанні кваліфікаційної роботи здобувач зобов'язаний:

- з повагою ставитися до авторських прав інших осіб, дослідження яких він використовує при виконанні роботи;
- коректно застосовувати інформацію з інших джерел шляхом здійснення належного цитування;
- не допускати проявів академічної недоброчесності, серед яких академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація тощо.

Кваліфікаційна робота, у якій виявлено ознаки академічного плагіату або іншого порушення академічної доброчесності, не допускається до захисту та повертається здобувачу для виправлення. Академічним плагіатом вважається повне або часткове оприлюднення результатів досліджень чи творчої діяльності, отриманих іншими особами, як власних, а також відтворення опублікованих текстів, ідей чи матеріалів без належного зазначення авторства.

З метою запобігання академічному плагіату здобувач зобов'язаний дотримуватися вимог академічної доброчесності, посилаючись на всі використані джерела у квадратних дужках — наприклад, [1]. Кожне запозичення має бути чітко ідентифіковане в тексті роботи відповідно до вимог до оформлення посилань та списку використаних джерел.

У випадку встановлення факту академічного плагіату або іншого порушення академічної доброчесності відповідальність покладається на автора кваліфікаційної роботи.

Остаточна версія кваліфікаційної роботи, погоджена з науковим керівником, подається на кафедру в електронному вигляді у форматі *.doc або *.docx, за потреби – у друкованому вигляді. До роботи додається заява про самостійність виконання та відповідність електронної та друкованої версій (форма – у додатку И).

Текст роботи, який підлягає перевірці, охоплює всі розділи від титульної сторінки до останнього джерела у списку використаних джерел; додатки не перевіряються. Ілюстративний матеріал (фотографії, схеми, таблиці) подається у форматі *.jpeg, якщо він не інтегрований у документ.

Кафедра забезпечує передання електронних версій робіт адміністратору системи StrikePlagiarism не пізніше ніж за 30 календарних днів до захисту, але не пізніше ніж за сім робочих днів до нього.

Перевірка на академічний плагіат здійснюється засобами системи StrikePlagiarism. Перша перевірка проводиться безкоштовно, повторні – за необхідності та коштом автора роботи. Система автоматично формує звіт подібності, який передається науковому керівнику для аналізу. У разі, якщо рівень збігів не перевищує встановлених кафедрою та вченою радою допустимих меж, робота вважається перевіреною та допускається до захисту. Якщо ж звіт виявляє наявність неоформлених посилань, надмірного цитування чи неправомірних запозичень, робота повертається здобувачу для доопрацювання. Після усунення недоліків здобувач має право подати роботу на повторну перевірку.

Кількість перевірок обмежується трьома. Якщо після третьої перевірки виявлено порушення академічної доброчесності, матеріали передаються на розгляд Комісії з питань етики та академічної доброчесності. У виняткових випадках (технічна помилка, форс-мажорні обставини, письмова заява автора) може бути дозволено додаткову перевірку за погодженням з керівництвом інституту.

Здобувач має право отримати повну PDF-версію звіту системи перевірки за письмовим зверненням на кафедру. У разі незгоди з результатами перевірки автор може подати апеляцію протягом трьох робочих днів з моменту ознайомлення зі звітом.

Результати перевірки на академічний плагіат розглядаються на засіданні кафедри та затверджуються відповідним протоколом.

7. РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Рецензування кваліфікаційної роботи є обов'язковим етапом підготовки до її захисту. Рецензія готується незалежним фахівцем відповідної галузі знань, який має науковий ступінь або досвід практичної діяльності за напрямом дослідження. Кандидатури рецензентів затверджуються завідувачем випускової кафедри.

Метою рецензування є оцінювання наукового, методичного та практичного рівня виконання роботи, ступеня досягнення поставленої мети, обґрунтованості висновків та практичних рекомендацій, відповідності змісту темі, а також рівня самостійності здобувача.

У рецензії (додаток К) зазначається актуальність теми, повнота розкриття завдань, наукова новизна, якість теоретичного й емпіричного аналізу, практична цінність результатів та оформлення роботи. Рецензія завершується висновком про можливість допуску кваліфікаційної роботи до захисту та рекомендованою оцінкою за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно»). Рецензент засвідчує інформацію, подану в рецензії, особистим підписом та за наявності печаткою.

Підписана рецензія подається до кафедри не пізніше ніж за три дні до захисту і подається до захисту разом з текстом кваліфікаційної роботи.

8. ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Захист кваліфікаційної роботи відбувається відповідно до розробленого на кафедрі графіку в присутності членів екзаменаційної комісії. Графік захисту кваліфікаційних робіт оприлюднюється за два тижні до дати захисту.

Тези доповіді на захист здобувач готує заздалегідь. Доповідь повинна бути змістовною і тривати не менше 5-7 хвилин.

У доповіді необхідно:

- назвати тему роботи, показати її актуальність та значущість;
- сформулювати основну мету і завдання дослідження;
- стисло розкрити зміст структури роботи;
- доповісти про результати роботи, зроблені висновки і пропозиції.

Після доповіді здобувач відповідає на запитання викладачів. Під час захисту оцінюються: якість виконаної кваліфікаційної роботи, рівень знань і набутих навичок щодо висвітленої теми, вміння аналізувати практичні аспекти діяльності психолога, логічно і аргументовано викладати думки, відповідати на запитання, обґрунтовувати власну точку зору.

Кваліфікаційна робота, виконана відповідно до встановлених цими методичними рекомендаціями вимог і своєчасно подана на кафедру для реєстрації та перевірки науковим керівником, оцінюється максимально в 100 балів: до 50 балів виставляє науковий керівник у відгуку; до 10 балів виставляється за результатами рецензування; до 40 балів виставляє екзаменаційна комісія під час захисту.

Сума балів, яку виставляє науковий керівник у відгуку, включає в себе бали за належне виконання кожного елемента кваліфікаційної роботи:

1) вступ. Оцінюється максимально у 6 балів, з них:

- розкриття актуальності теми, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження – 3 бали;
- формулювання проблемних питань, які будуть досліджуватись у роботі – 3 бали;

2) Основна частина. Оцінюється максимально в 30 балів, з них:

• теоретико-методологічне обґрунтування проблеми дослідження – 0–5 балів: визначення теоретичних засад, ключових понять та підходів, критичний аналіз сучасних наукових концепцій, формулювання проблеми, гіпотези, мети та завдань дослідження;

• аналіз сучасного стану наукової проблеми або практичної ситуації – 0–5 балів: виявлення суперечностей, недоліків чи прогалин у науковій теорії та практиці психологічної допомоги, визначення актуальних потреб та факторів, що зумовлюють дослідження або розроблення психолого-практичного продукту;

• проведення емпіричного або прикладного дослідження – 0–10 балів: обґрунтування вибірки, характеристика використаних методів збору та аналізу даних; представлення результатів кількісного й якісного аналізу або апробації програми, тренінгу, моделі психологічного супроводу чи аналізу клінічного випадку; визначення психологічних закономірностей і тенденцій;

• розроблення, інтерпретація та наукове обґрунтування практичних рекомендацій – 0–10 балів: формулювання висновків і рекомендацій для психологічної практики, психокорекційної, психотерапевтичної або профілактичної діяльності; узагальнення отриманих результатів, їх наукове пояснення та визначення можливостей практичного впровадження;

3) висновки. Чітке й лаконічне відображення наукових та практичних результатів, одержаних під час виконання роботи оцінюється у 6 балів;

4) оформлення роботи. Оцінюється максимально у 8 балів, з них:

- дотримання загальних вимог до написання кваліфікаційної роботи (шрифт, інтервал, поля тощо), дотримання вимог до нумерації сторінок, розділів, підрозділів – 2 бали;
- дотримання вимог до оформлення ілюстрацій, таблиць, формул, додатків – 2 бали;
- наявність посилань у тексті на формули, таблиці, рисунки, літературні джерела, додатки та дотримання вимог до їх оформлення – 2 бали;
- відсутність у роботі орфографічних, граматичних та синтаксичних помилок, дотримання норм літературної мови – 2 бали.

Науковий керівник після перевірки роботи повинен скласти на неї відгук із зазначенням суми балів, з якою здобувач допускається до захисту кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією.

Рецензент здійснює оцінювання кваліфікаційної роботи за 5-бальною шкалою, результати якої враховуються у загальній 100-бальній системі як до 10 балів. Переведення оцінки здійснюється за принципом відповідності: оцінка «5» відповідає 10 балам, «4» – 8 балам, «3» – 6 балам, «2» – 4 бали, «1» – 2 бали.

Сума балів, яку виставляє за захист кваліфікаційної роботи екзаменаційна комісія, включає в себе бали за:

1) презентацію роботи. Оцінюється максимально у 20 балів, які включають:

- вміння здобувача правильно побудувати структуру доповіді: назвати тему кваліфікаційної роботи, показати її актуальність та значущість, сформулювати основну мету і завдання дослідження тощо – 5 балів;

- вміння автора стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати кваліфікаційної роботи – 10 балів;

- застосування доповідачем сучасної термінології, уникання загальних слів, мовних штамів, стилістичних і граматичних помилок, бездоказових тверджень, повторень, ухилянь від основної теми доповіді – 5 балів;

2) відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії. Максимально чітка і змістовна відповідь на запитання членів комісії – 0-10 балів;

3) Вміння відстоювати свою точку зору та вільна орієнтація в кваліфікаційній роботі для підтвердження своєї правоти – 10 балів.

Підсумкова кількість балів за виконану і захищену кваліфікаційну роботу виставляється на титульній сторінці роботи. Титульна сторінка підписується членами комісії.

Шкала оцінювання виконаної та захищеної здобувачем кваліфікаційної роботи:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, заліку, кваліфікаційної роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C	задовільно	
66–73	D		
60–65	E		
30–59	FX	незадовільно з можливістю дворазового повторного складання	не зараховано з можливістю дворазового повторного складання
1–29	F	незадовільно з можливістю одноразового повторного складання	не зараховано з можливістю одноразового повторного складання

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт

1. Психологічні механізми подолання посттравматичного стресового розладу у пацієнтів з бойовим досвідом
2. Когнітивно-поведінкова терапія при лікуванні генералізованого тривожного розладу
3. Вплив особистісних розладів на формування залежностей
4. Використання методів тілесно-орієнтованої терапії у роботі з пацієнтами, що мають психосоматичні розлади
5. Ефективність арт-терапії у комплексному лікуванні пацієнтів з депресією
6. Психологічна підтримка родичів онкологічних хворих
7. Клінічні та психологічні аспекти біполярного афективного розладу
8. Сучасні підходи до діагностики та лікування психосоматичних розладів
9. Психіатричні особливості діагностики та лікування генералізованого тривожного розладу
10. Особливості психіатричної пропедевтики при діагностиці розладів особистості
11. Психологічні фактори ризику суїцидальної поведінки у пацієнтів
12. Клінічна психодіагностика депресивних розладів
13. Психодіагностика когнітивних порушень у пацієнтів із шизофренією
14. Використання проєктивних методик у клінічній психодіагностиці тривожних розладів
15. Психодіагностичні критерії диференціації між органічними та функціональними психічними розладами
16. Особливості клінічної психодіагностики розладів особистості
17. Психодіагностика синдромів посттравматичного стресового розладу (ПТСР)
18. Психодіагностичні методи виявлення психосоматичних розладів
19. Ефективність когнітивно-поведінкової генералізованого тривожного розладу терапії при лікуванні
20. Когнітивно-поведінкова терапія для подолання панічних атак
21. Застосування когнітивно-поведінкової терапії у роботі з пацієнтами, які мають obsесивно-компульсивний розлад
22. Використання когнітивно-поведінкових технік у терапії депресії
23. Когнітивно-поведінкова терапія в роботі з пацієнтами, які мають соціофобію
24. Роль когнітивно-поведінкової терапії у подоланні посттравматичного стресового розладу
25. Застосування когнітивно-поведінкової терапії у корекції порушень сну
26. Когнітивно-поведінкова терапія при лікуванні залежностей
27. Профілактика рецидивів депресивних розладів за допомогою когнітивно-поведінкової терапії
28. Ефективність методів психологічного консультування при роботі з клієнтами, які переживають особистісні кризи
29. Психологічне консультування при подоланні негативних наслідків стресу
30. Роль психологічного консультування в адаптації клієнтів до нових життєвих обставин
31. Психологічне консультування сімей, які стикаються з труднощами у вихованні дітей
32. Клінічна психодіагностика емоційних розладів у дітей молодшого шкільного віку
33. Психокорекція агресивної поведінки у дітей молодшого шкільного віку
34. Психологічна допомога дітям з хронічним больовим синдромом
35. Діагностика та корекція психосоматичних розладів у дітей
36. Діагностика та корекція посттравматичного стресового розладу у дітей
37. Психологічні фактори ризику суїцидальної поведінки у підлітків
38. Особливості психокорекції депресивних станів у підлітків
39. Особливості прояву депресивних станів в юнацькому віці та шляхи їх подолання
40. Мотиви аутоагресивної поведінки осіб молодіжного віку
41. Методи профілактики психосоматичних розладів у молоді
42. Особливості самосвідомості студентів з адиктивною поведінкою
43. Психокорекційні програми для клієнтів із розладами харчової поведінки

44. Емоційно-фокусована терапія в роботі з подружніми парами
45. Роль підтримуючого консультування при психокорекції депресивних станів у клієнтів
46. Застосування арт-терапії в психологічному консультуванні клієнтів з емоційними проблемами
47. Індивідуально-психологічні військовослужбовців етермінанти копінг-стратегій
48. Уявлення молодого подружжя про функціонально-рольову структуру сім'ї в період адаптаційної кризи
49. Ставлення внутрішньо переміщених осіб до життєвої кризи та її подолання
50. Вплив фізичної активності на мотивацію праці IT працівників
51. Психологічні чинники емоційного вигорання медичних працівників
52. Психологічні особливості емоційної сфери вагітних
53. Арт-терапія у роботі з хворими в умовах стаціонарного лікування
54. Музикотерапія у роботі з хворими дітьми
55. Казкотерапія у роботі з хворими дітьми в умовах стаціонарного лікування
56. Тілесно-орієнтована психотерапія у роботі з хворими в умовах стаціонарного лікування
57. Когнітивно-поведінкова психотерапія у роботі з хворими дітьми в умовах лікувально-профілактичного закладу
58. Психологічний супровід батьків важкохворої дитини
59. Особливості психологічного супроводу батьків в ситуації втрати дитини
60. Психологічна підтримка сімей, що мають дитину з особливими потребами
61. Особливості психологічного супроводу дітей з особливими потребами та членів родини
62. Психологічні умови формування відповідального ставлення до материнства
63. Відмова від материнства як психологічна проблема
64. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин
65. Вплив пережитого насилля на психоемоційну сферу особистості в стресових умовах
66. Діагностика та корекція посттравматичного стресового розладу у внутрішньопереміщених осіб
67. Психологічні чинники віктимності поведінки військовослужбовців
68. Психологічна допомога військовослужбовцям в умовах стаціонарного лікування
69. Механізми психологічного захисту військовослужбовців
70. Діагностика та корекція посттравматичного стресового розладу у військовослужбовців

**Зразок оформлення титульного
аркушу кваліфікаційної роботи**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Європейська школа бізнесу
Кафедра психології та соціально-гуманітарних дисциплін**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Спеціальність С4 (053) «Психологія»

на тему:

Науковий керівник:

_____

_____

(науковий ступінь, вчене звання, ППП керівника)

_____

(підпис)

«___» _____ 20__ р.

Загальна кількість балів _____

Виконавець:

Здобувач групи

_____

_____

(ППП здобувача)

_____

(підпис)

«___» _____ 20__ р.

_____

(підпис, ППП членів комісії)

Київ – 20__

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Інститут
Кафедра
Рівень вищої освіти
Спеціальність

Європейська школа бізнесу
психології та соціально-гуманітарних дисциплін
другий (магістерський)

Зазначити назву спеціальності

Освітня програма

Зазначити назву освітньої програми

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____
(науковий ступінь, вчене звання, ППП)

_____
(підпис)

« ____ » _____ 20 ____ року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧЕВІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

Керівник роботи _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада)

затверджено наказом від « _____ » 20 ____ р. № _____

2. Термін подання роботи здобувачем « _____ » _____ 20 ____ р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: _____

_____

_____

_____

4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які необхідно дослідити): _____

_____

_____

_____

_____

_____

5. Консультанти кваліфікаційної роботи¹

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

6. Дата видачі завдання «_____» _____ 20____ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання роботи	Примітка

Здобувач вищої освіти

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

¹ Розділ заповнюється в разі залучення консультів у випадках, коли кваліфікаційна робота має міждисциплінарний характер, потребує спеціалізованих знань з окремих галузей науки або практики, чи включає емпіричні дослідження, що виходять за межі фахової компетенції наукового керівника.

Оформлення реферату кваліфікаційної роботи

РЕФЕРАТ

Мета дослідження – _____

Об'єкт дослідження – _____

Предмет дослідження – _____

Методи дослідження – _____

Наукова новизна полягає у _____

Практичне значення результатів полягає у _____

Апробація результатів дослідження здійснена _____

(зазначити участь у конференціях, семінарах, наукових заходах, публікаціях – за наявності)

Обсяг роботи – _____ сторінок, _____ таблиць, _____ рисунків, _____ додатків, список використаних джерел налічує _____ найменувань.

Ключові слова: _____

(5–7 ключових слів або словосполучень, що відображають зміст дослідження).

Зразок змісту кваліфікаційної роботи

Тема: «ДИФЕРЕНЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ
АДАПТАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.1. Сутність поняття адаптації в психології	6
1.2. Основні компоненти професійної адаптації: соціальний, психологічний, професійний	12
1.3. Вплив індивідуально-психологічних особливостей на адаптаційні процеси	16
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД ІНДИВІДУАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК.....	22
2.1. Темперамент, характер і їх вплив на адаптацію до професійного середовища	22
2.2. Мотиваційні установки, цінності та їх роль у професійній адаптації	29
2.3. Гендерні та вікові особливості в адаптації до професійної діяльності	36
РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АДАПТАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	45
3.1. Організація та методологія дослідження	45
3.2. Опис вибірки та методів збору даних (тестування, опитування, спостереження).....	52
3.3. Аналіз отриманих результатів: основні тенденції та закономірності.....	59
3.4. Рекомендації для оптимізації адаптації до професійної діяльності.....	65
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	75

Зразок оформлення списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани здобувачів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ :

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Без автора	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Авдеева О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок ХХ ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.- мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
<p>Архівні документи</p>	<p>1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
<p>Патенти</p>	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
<p>Препринти</p>	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков :</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН України, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Горницькая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (біографістики ; вип. 3).
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2024). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27.– URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. Наука та інновації. 2016. Т. 12, № 6. С.6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.

**Зразок оформлення відгука
керівника на кваліфікаційну роботу**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Європейська школа бізнесу
Кафедра психології та соціально-гуманітарних дисциплін**

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу магістра здобувача групи _____

(ПІП здобувача)

на тему: _____

Висновок керівника кваліфікаційної роботи магістра

Здобувач (ка) _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Параметри оцінювання	Максимальна кількість балів	Кількість балів, які виставив викладач
1. Вступ	1-6	
2. Розкриття основної частини	1-30	
3. Висновки	1-6	
4. Відповідність роботи встановленим термінам та вимогам щодо оформлення	1-8	
Сума балів	50	

Роботу виконано на _____ балів і рекомендовано до захисту.

Науковий керівник _____ «__» _____ 202__ р.

(підпис, ПІП)

Завідувачу кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін

_____ (науковий ступінь, вчене звання, ППП)

здобувача освітнього ступеня «магістр»

_____ (ППП)

Заява

Я, _____ (ПІБ),
підтверджую, що:

- ознайомлений(-а) з правилами роботи системи виявлення збігів/ідентичності/схожості StrikePlagiarism, яка використовується для перевірки академічних текстів на плагіат;
- ознайомлений(-а) з чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Міжнародному Європейському Університеті;
- усвідомлюю, що виявлення плагіату може стати підставою для відмови в допуску до захисту роботи та застосування дисциплінарних заходів.

Цим заявляю, що:

- робота виконана самостійно;
- у роботі немає елементів плагіату, а всі використані джерела коректно оформлені з посиланням;
- даю згоду на перевірку, обробку та збереження моєї роботи в електронній базі наукових та академічних текстів;
- електронна версія роботи, подана на перевірку, повністю ідентична друкованій.

Дата: «__» _____ 20__ року

Підпис: _____

Зразок оформлення зовнішньої рецензії на кваліфікаційну роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С4 (053) «Психологія»² освітньої програми _____

Здобувач: _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема кваліфікаційної роботи:
« _____ »

Рецензент: _____
(науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

1. Актуальність теми дослідження _____
_____

2. Ступінь обґрунтованості мети, завдань і висновків
_____
_____
_____

3. Наукова новизна та практична значущість результатів _____
_____
_____

4. Якість теоретичного та емпіричного аналізу _____
_____
_____

5. Повнота та логічність викладу матеріалу, оформлення роботи _____
_____
_____

6. Зауваження та пропозиції _____
_____
_____

Загальний висновок: кваліфікаційна робота відповідає вимогам, встановленим до магістерських робіт зі спеціальності С4 (053) «Психологія», та може бути допущена до захисту.

Рекомендована оцінка: _____

Рецензент _____
(підпис)

«__» _____ 20__ р.

² Зазначається відповідно до переліку спеціальностей, чинного на момент вступу здобувача вищої освіти